

november 2016

NATUURONDERZOEK

GOLFBAAN CROMVOIRT

Deel 2: Voortoets Natura 2000

NATUURONDERZOEK GOLFBAAN CROMVOIRT

Deel 2: Voortoets Natura 2000

COLOFON

Opdrachtgever:	Golfbaan Cromvoirt
Datum:	20 juni 2017 (update)
Projectnummer:	16036
Auteur:	Elmar Prins
Inventarisatie:	Elmar Prins
Controle:	Tim Asbreuk

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Achtergrondinformatie.....	5
2.1	Beschrijving plangebied en geplande ontwikkeling	5
2.2	Natura 2000.....	6
3	Methode	8
4	Resultaten.....	9
4.1	Instandhoudingsdoelen Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	9
4.2	Effectenindicator	10
5	Conclusie.....	12
	Geraadpleegde bronnen	13
	Bijlage 1. Resultaten effectenindicator activiteit 'landrecreatie'	14
	Bijlage 2. Resultaten effectenindicator activiteit 'watergang'	15

INLEIDING

Ten noordwesten van Cromvoirt is men voornemens een de golfbaan 'Cromvoirt' te realiseren conform vigerend bestemmingsplan. Momenteel is het golfterrein in ontwikkeling. Ten behoeve van enkele aanpassingen wordt er een projectbesluit genomen. Deze voortoets Natura 2000 toetst eventuele effecten daarvan op Natura 2000.

De beoogde locatie voor de golfbaan ligt nabij Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek. Het Natura 2000 netwerk is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Nederland is de bescherming van Natura 2000 geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Ieder Natura 2000-gebied is aangewezen om specifieke habitats en soorten te beschermen. Voor activiteiten die een negatief effect kunnen hebben op deze beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Om vast te stellen of de voorgenomen realisatie van de golfbaan Cromvoirt negatieve gevolgen kan hebben voor de soorten en habitattypen waarvoor dit Natura 2000-gebied is aangewezen, heeft Buiting Advies in 2016 een voortoets Natura 2000 uitgevoerd. Hieronder volgt het verslag van deze voortoets.

In **hoofdstuk 2** worden de ligging van het plangebied en de geplande maatregelen kort toegelicht en wordt nadere informatie gegeven over de betreffende natuurwetgeving. In **hoofdstuk 3** wordt de onderzoeksmethodiek beschreven. **Hoofdstuk 4** geeft de instandhoudingsdoelstellingen weer en bespreekt de resultaten. In **hoofdstuk 5** volgen de conclusies.

2 ACHTERGRONDINFORMATIE

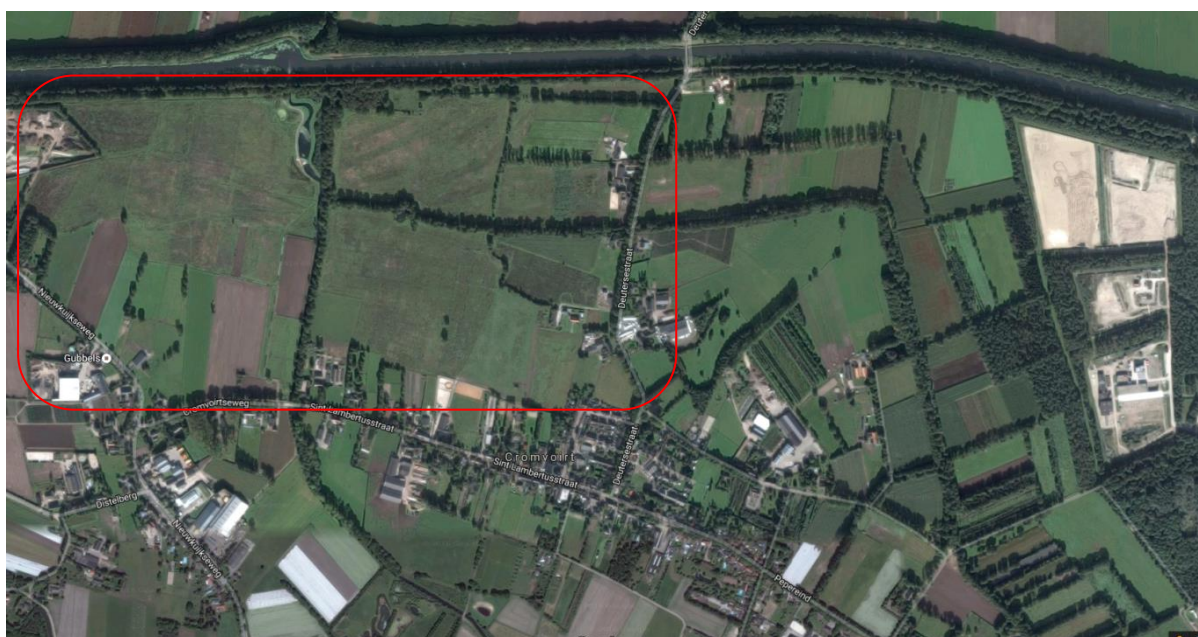
In dit hoofdstuk beschrijven we de ligging van het plangebied, lichten we de geplande werkzaamheden toe en gaan we in op de achterliggende natuurwetgeving.

2.1 BESCHRIJVING PLANGEBIED EN GEPLANEDE ONTWIKKELING

De planlocatie ligt ten noordwesten van de dorpskern van Cromvoirt en grenst aan de noordzijde aan het Drongelens kanaal (afbeelding 1). Het betreft een golfbaan in ontwikkeling, die in de zuidwest hoek wordt uitgebreid. Dit vindt plaats in combinatie met natuurontwikkeling. Het plangebied is ruim 70 hectare groot. Ten behoeve van de ontwikkeling vindt grondverzet plaats. Er worden vijvers en watergangen gegraven en delen van het terrein worden opgehoogd. Daarna wordt een deel ingericht als golfterrein en een minstens even groot deel ten behoeve van natuurontwikkeling. In het zuidoostelijk deel van het plangebied worden enkele gebouwen gerealiseerd waaronder het clubgebouw, en een afslagplaats op de driving range. Ook worden parkeerplaatsen gerealiseerd.

Afbeelding 1. Luchtfoto omgeving plangebied (rood).

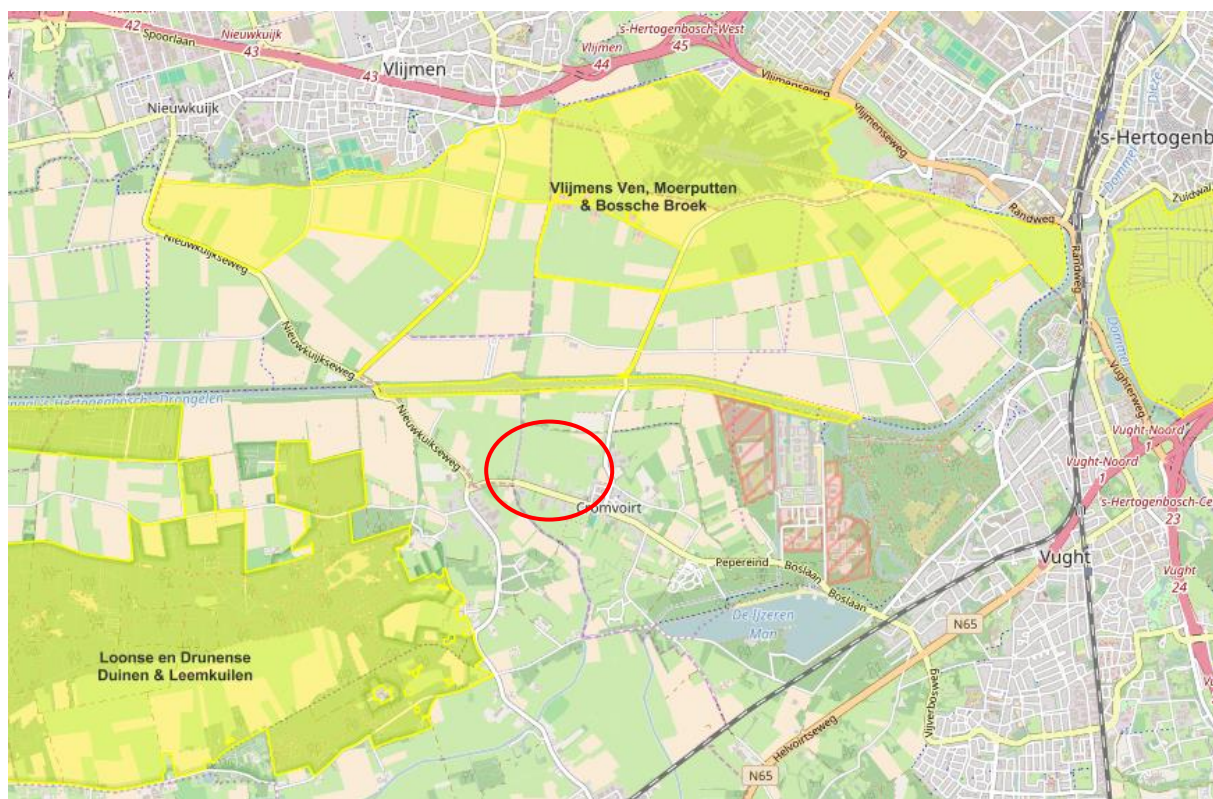

Afbeelding 2. Globale begrenzing van het plangebied, aangegeven met rode omlijning.

2.2 NATURA 2000

Het plangebied bevindt zich op enkele meters van het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' (afbeelding 3). Het Natura 2000-gebied 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' ligt op ongeveer 1100 meter afstand van het plangebied. Gezien de aard van de ontwikkeling, de afstand tot het plangebied en het karakter van Natura-2000 gebied de 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' wordt op de doelstellingen van dit gebied geen negatief effect verwacht. Andere Natura 2000-gebieden liggen op minstens 5 kilometer van de planlocatie en hierop wordt geen negatief effect verwacht.

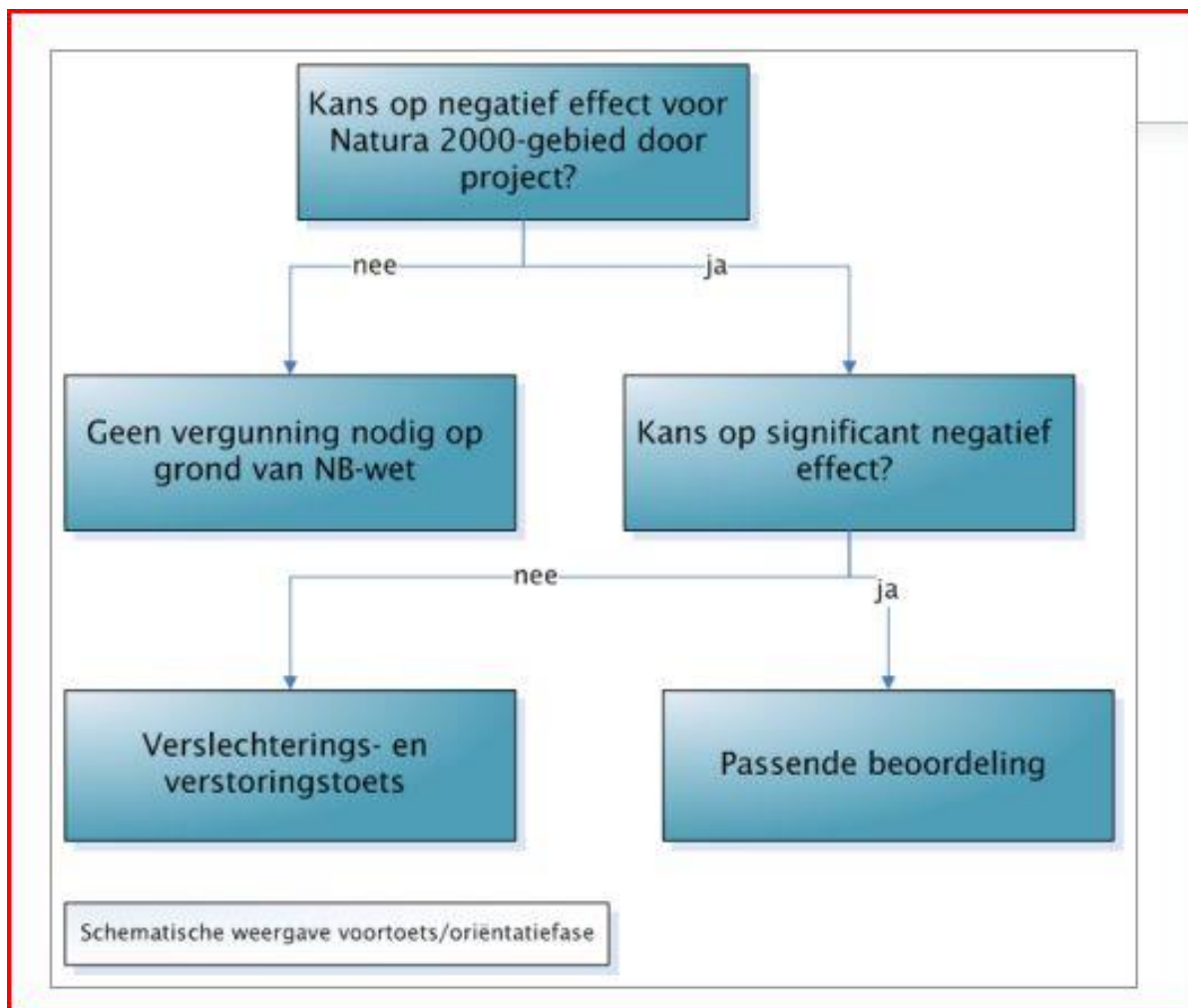
Deze Voortoets gaat derhalve enkel in op de effecten op het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'.

Afbeelding 3. De ligging van de planlocatie (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied (in geel) (bron achtergrond <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 geldt voor activiteiten in en om Natura 2000-gebieden een vergunningplicht voor activiteiten die de beschermde natuur kan verstoren. Ieder Natura 2000-gebied is aangewezen om specifieke habitats en soorten te beschermen. Voor deze soorten en habitats zijn per gebied ook instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Bij de vergunningverlening wordt getoetst of er significante gevolgen zijn van de activiteiten voor de instandhoudingsdoelen van soorten en habitats waarvoor het beschermde gebied is aangewezen. Daarbij geldt dat ook ontwikkelingen die buiten Natura 2000-gebied zelf plaatsvinden geen negatieve invloed op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied mogen hebben (via externe werking). Natura2000-gebieden bestaan uit habitatrichtlijngebieden en vogelrichtlijngebieden. De laatstgenoemde richtlijn regelt de beschermingsgebieden voor vogels. De eerste voor alle andere andere diergroepen en planten.

Met een voortoets wordt nagegaan of er mogelijk negatieve effecten zijn van de geplande ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de voortoets dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn, dan is verdere toetsing niet noodzakelijk. Zijn er negatieve gevolgen te verwachten maar zijn deze gevolgen zeker niet significant dan dient vervolgens een verstorings- en verslechteringstoets te worden uitgevoerd en dient een vergunning aangevraagd te worden voor de werkzaamheden. Is er kans op significante negatieve effecten dan wordt een passende beoordeling uitgevoerd en dient eveneens een vergunning aangevraagd te worden.

Afbeelding 4. Toetsingsprocedure bij de Natura 2000 vergunningverlening.

3 METHODE

Als leidraad bij deze voortoets is gebruik gemaakt van het ‘stappenplan vergunningaanvraag’ (provincie Gelderland 2011), waarin duidelijk staat beschreven hoe een voortoets verloopt. Bij deze voortoets zijn de volgende stappen doorlopen:

- Vaststellen voor welke soorten en habitats het Natura 2000-gebied is aangewezen.
- Beoordeling effecten en rapportage en advies. Na de bepaling van de mogelijke effecten worden deze beoordeeld en is een verslag opgesteld met daarbij een advies over het eventuele vervolgtraject.

GEBRUIK EFFECTENINDICATOR

De effectenindicator is ontwikkeld door de overheid en is bedoeld om de mogelijke schadelijke effecten van activiteiten te verkennen. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor storende factoren. Doel van deze voortoets is om de mogelijke effecten van de uitbreiding van de golfbaan Cromvoirt te onderzoeken. Binnen de effectenindicator moet gekozen worden voor een activiteit. Bij deze toets is gekozen voor de activiteit ‘landrecreatie’ en ‘watergang’ omdat dit veel overeenkomsten vertoont met de voorgenomen plannen.

Omdat het te verwachten aantal verkeersbewegingen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan “Golfbaan Cromvoirt” (Bureau Verkuyl, 2016) niet toeneemt en geen wegen worden verbreed of aangelegd, is de activiteit “weg” niet opgenomen in deze voortoets.

4 RESULTATEN

4.1 INSTANDHOUDINGSDOELEN VLIJMENS VEN, MOERPUTTEN & BOSSCHE BROEK

Onderstaande informatie is afkomstig van het ontwerp beheerplan Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (provincie Noord-Brabant, 2015).

HET GEBIED

Het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek heeft een oppervlakte van ruim 900 hectare en bestaat uit de hierboven genoemde delen. Het dichtstbij het plangebied gelegen is het onderdeel Moerputten. Het Vlijmens Ven en Bossche Broek liggen op grotere afstand. Ook de noordoever van het Drongelens kanaal vormt onderdeel van dit Natura 2000-gebied en ligt op enkele meters van het plangebied. Het Natura 2000-gebied bestaat uit basenminnende water-, moeras en graslandvegetaties. Daarnaast vormen de graslanden binnen het Natura 2000-gebied (potentieel) leefgebied voor het pimpernelblauwtje en het donker pimpernelblauwtje en komen in de wateren grote- en kleine modderkruiper en van kwelwater afhankelijke kranswieren en drijvende waterweegbree voor.

STATUS EN INSTANDHOUDINGSDOELEN

Het gebied is in 2013 definitief aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Het gebied is daarmee ook aangewezen als Natura 2000-gebied.

Het gebied is onder de Habitatrichtlijn aangewezen voor de volgende habitattypen:

- H3140, kranswierwateren. Dit type komt over een klein oppervlakte voor. Het doel is uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit.
- H6410, blauwgraslanden. Dit type komt op circa 19,4 hectare voor. Doel is behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit.
- H6510 A&B, glanshaver- en vossenstaarthooilanden. Dit type komt op 8 hectaren voor. Doel is uitbreiding van oppervlakte en behoud van kwaliteit.
- H7140A, overgangs- en trilveen. Dit type komt op 22 hectaren voor. Doel is behoud van oppervlakte en behoud van kwaliteit.

Daarnaast is het gebied aangewezen voor de volgende habitatrichtlijnsoorten

- H1059, pimpernelblauwtje. Het doel is uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit van het leefgebied.
- H1061, donker pimpernelblauwtje. Het doel is uitbreiding van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.
- H1145, grote modderkruiper. Het doel is uitbreiding van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.
- H1149, kleine modderkruiper. Het doel is behoud van oppervlakte en behoud van de kwaliteit van het leefgebied.
- H1831, drijvende waterweegbree. Het doel is behoud van oppervlakte en behoud van de kwaliteit van het leefgebied.

EFFECTENINDICATOR

De effectenindicator geeft informatie over de verstoringsgevoeligheid van de habitattypen en doelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek is aangewezen. De resultaten van de effectenindicator voor de activiteit 'landrecreatie' zijn weergegeven in bijlage 1 en de resultaten voor de activiteit 'watergang' zijn weergegeven in bijlage 2. Zoals te zien is in de bijlagen zijn de habitattypen en doelsoorten gevoelig tot zeer gevoelig voor een aantal storende factoren. Maar is verstoring ook daadwerkelijk te verwachten?

Deze vraag behandelen we voor zowel de activiteit landrecreatie en de activiteit watergang, voor die verstoringen waarvoor de habitattypen en doelsoorten gevoelig of zeer gevoelig zijn.

OPPERVLAKTEVERLIES

De habitattypen en de drijvende waterweegbree zijn gevoelig voor oppervlakteverlies. De grote modderkruiper, kleine modderkruiper, het pimpernelblauwtje en het donker pimpernelblauwtje zijn zeer gevoelig voor oppervlakteverlies, zoals te zien is in de tabel in bijlage 2. In dit geval is oppervlakteverlies echter niet te verwachten doordat de planlocatie buiten het Natura 2000-gebied ligt. Als gevolg van de verdere realisatie van de golfbaan verdwijnt geen oppervlak aan habitatype binnen het Natura 2000-gebied. Ook verdwijnt uit het Natura 2000-gebied geen leefgebied van soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door oppervlakteverlies is geen sprake.

VERSNIPPERING

De habitattypen zijn gevoelig voor versnippering en het donker pimpernelblauwtje, de grote modderkruiper, de kleine modderkruiper en het pimpernelblauwtje zijn zeer gevoelig voor versnippering. Het plangebied ligt volledig buiten het Natura 2000-gebied en heeft geen versnipperende werking voor de habitattypen of de habitatrichtlijnsoorten.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door versnippering is geen sprake.

VERONTREINIGING

De habitattypen, het pimpernelblauwtje en de drijvende waterweegbree zijn gevoelig voor verontreiniging. De grote modderkruiper, kleine modderkruiper en het donker pimpernelblauwtje zijn zeer gevoelig voor verontreiniging, zoals te zien is in de tabel in bijlage 2. De planlocatie ligt buiten het Natura 2000-gebied vandaan. Op de planlocatie zal in de toekomst zorgvuldig gewerkt worden, waarbij vuil water via de riolering wordt afgevoerd, zodat geen vervuiling van de directe omgeving is te verwachten.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door vervuiling is geen sprake.

VERDROGING

Blauwgraslanden, glanshaver- en vossenstaarthooilanden zijn als habitattypen en het donker pimpernelblauwtje zijn gevoelig voor verdroging. De habitattypen kranswierwateren, ruigten en zomen en overgangs- en trilvenen en de habitatrichtlijnsoorten grote modderkruiper, kleine modderkruiper en pimpernelblauwtje zijn zeer gevoelig voor verdroging. Op de golfbaan worden diverse sloten gegraven en kan grondwater worden opgepompt voor de beregening van de baan. Eerder onderzoek (Arcadis, 2007) heeft aangetoond dat de grondwateronttrekking geen effecten op de natuurgebieden in de omgeving (waaronder het Vlijmens Ven en de Moerputten) heeft. In de

huidige plannen blijft de grondwateronttrekking in dezelfde orde van grote en worden geen significante effecten op de Natura 2000-gebieden verwacht.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door verdroging is geen sprake.

VERSTORING DOOR GELUID

De grote modderkruiper en kleine modderkruiper zijn zeer gevoelig voor verstoring door geluid. De planlocatie ligt buiten het Natura 2000-gebied. De verstoringen door geluid tijdens de aanlegfase van de golfbaan zijn van zeer korte duur en zijn vergelijkbaar met de werkzaamheden die in het verleden op het agrarisch grondgebied plaatsvonden. Na deze aanleg fase is de verstoring door geluid vanaf de golfbaan nihil.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door verstoring door geluid is geen sprake.

VERSTORING DOOR LICHT

De grote modderkruiper en kleine modderkruiper zijn gevoelig voor verstoring door licht. Op de golfbaan wordt geen verlichting aangelegd die tot in het Natura 2000-gebied rijkt.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door lichtverstoring is geen sprake.

OPTISCHE VERSTORING

Alle habitattypen en het donker pimperlblauwtje, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en het pimperlblauwtje zijn hiervoor gevoelig tot zeer gevoelig. De planlocatie ligt buiten het Natura 2000-gebied krijgt een grotendeels natuurlijk landschap. Er zal door de realisatie van het terrein geen toename zijn van mensen of objecten binnen het natura 2000 gebied. Ook heeft het te ontwikkelen terrein geen optische invloed op het Natura-2000 gebied en is het vandaar waarschijnlijk niet eens zichtbaar. Optische verstoring treedt dan ook niet op.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door optische verstoring is geen sprake.

MECHANISCHE EFFECTEN

Alle habitattypen, de drijvende waterweegbree en het pimperlblauwtje zijn gevoelig voor mechanische effecten. Het donker pimperlblauwtje, de grote modderkruiper, de kleine modderkruiper zijn zeer gevoelig. De planlocatie ligt buiten het Natura 2000-gebied. Deze verstoring ontstaat bijvoorbeeld door betreding, door golfslag of door luchtwerveling als gevolg van menselijke activiteiten, aldus de toelichting bij de effectenindicator. Betreding, luchtwerveling of golfslag als gevolg van activiteiten op de planlocatie komen daardoor niet voor binnen het Natura 2000-gebied. Mechanische effecten binnen het natura 2000-gebied treden niet op.

Van aantasting van de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten door mechanische effecten is geen sprake.

5 CONCLUSIE

Voor de uitbreiding van de golfbaan Cromvoirt worden de gronden uit landbouwkundig gebruik genomen. Voor de aanleg van deze golfbaan worden watergangen gegraven, maar ook watergangen met een landbouwkundige functie gedempt. Meer dan de helft van het oppervlak van de golfbaan wordt ingericht als natuur. De locatie ligt op enige afstand van Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek. Middels deze voortoets is onderzocht of er negatieve effecten te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen die zijn vastgesteld voor dit gebied.

Uit de resultaten van deze voortoets blijkt dat er van de ontwikkeling van het golfterrein geen negatieve effecten te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen die zijn gesteld voor soorten of habitats van nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'. De locatie ligt buiten het Natura 2000-gebied. Hierdoor komen versturende effecten voor habitattypen en doelsoorten, door bijvoorbeeld oppervlakteverlies, versnippering of mechanische effecten niet voor.

Doordat negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet optreden als gevolg van de voorgenomen bestemmingswijziging en de uitbreiding van de golfbaan is geen vergunning van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Ook is het niet noodzakelijk een nadere verstorings- of verslechteringoets uit te voeren.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Arcadis. 2007. Hydrologisch onderzoek en waterparagraaf golfbaan Cromvoirt

Bureau Verkuylen. 2016. Ruimtelijke onderbouwing golfbaan Cromvoirt (concept)

Provincie Gelderland. 2011. Stappenplan vergunningaanvraag. Op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. 13pp.

Provincie Brabant. 2015. Natura 2000 ontwerp-beheerplan Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek.

Regiegroep Natura 2000. 2011. Naslagwerk Natura 2000. 240pp.

INTERNET

www.milieubarometer.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000.

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase

<http://pas.bij12.nl/>

BIJLAGE 1. RESULTATEN EFFECTENINDICATOR ACTIVITEIT 'LANDRECREATIE'

	Verstoring door mechanische effecten					
	Optische verstoring		Verstoring door licht		Verstoring door geluid	
	Verontreiniging		Opervlakteverlies			
Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Kranswierwateren	■	■	⊠	⊠	■	■
Blauwgraslanden	■	■	⊠	⊠	■	■
Ruigten en zomen	■	■	⊠	⊠	■	■
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	■	■	⊠	⊠	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	⊠	⊠	■	■
Donker pimperlblauwtje	■	■	⊠	⊠	■	■
Drijvende waterweegbree	■	■	⊠	⊠	⊠	■
Grote modderkruiper	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■
Pimperlblauwtje	■	■	⊠	⊠	■	■

■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ⊠ n.v.t.
 ... onbekend

Mogelijk effect van de activiteit 'landrecreatie' op de soorten en habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek is aangewezen.

BIJLAGE 2. RESULTATEN EFFECTENINDICATOR ACTIVITEIT 'WATERGANG'

	Opervlakteverlies Verontreiniging Verdroging Verstrooiing door geluid Verstrooiing door trilling Optische verstoring							
Storingsfactor	1	2	7	8	13	15	16	
Kranswierwateren	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Blauwgraslanden	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Ruigten en zomen	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Donker pimperlblaauwtje	■	■	■	■	⊠	⊠	■	
Drijvende waterweegbree	■	⊠	■	⊠	⊠	⊠	⊠	
Grote modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	
Pimperlblaauwtje	■	■	■	■	⊠	⊠	■	

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

⊠ n.v.t.

... onbekend

Mogelijk effect van de activiteit 'watergang' op de soorten en habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek is aangewezen.

Buiting Advies
Wilhelminaweg 64
6951 BP Dieren

0313 - 619042
www.buiting.nl